

БАНКНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ТӨВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 1-т “Төрөөс хүний эрх, эрх чөлөөг хангахуйц эдийн засаг, нийгэм, хууль зүйн болон бусад баталгааг бүрдүүлэх, хүний эрх, эрх чөлөөг зөрчихтэй тэмцэх, хөндөгдсөн эрхийг сэргээн эдлүүлэх үүргийг иргэнийхээ өмнө хариуцна” хэмээн зааснаар манай улс иргэдийн нийгмийн баталгааг хангах үүргийг Үндсэн хуулиараа тогтоон баталгаажуулсан.

Дээрх үндсэн хуулийн зохицуулалтын хүрээнд Нийгмийн даатгалын ерөнхий хууль, Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэвэрийн тухай, Банкны тухай, Банк, эрх бүхий хуулийн этгээдийн мөнгөн хадгаламж, мөнгөн хөрөнгийн шилжүүлэг, зээлийн үйл ажиллагааны тухай хуулиудыг тус тус батлан хэрэгжүүлж байна.

Нийгмийн даатгалын ерөнхий хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.13 дахь хэсэгт зааснаар “тэтгэвэр” гэж нийгмийн даатгалын хууль тогтоомжид заасны дагуу өндөр насны, хөдөлмөрийн чадвар алдсаны, тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр авах эрх үүссэн даатгуулагч, хүнд сар бүр олгох мөнгөн хөрөнгийг хэлнэ гэж зааж өгсөн байна.

Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1 дэх хэсэгт зааснаар тэтгэвэрийг :

- өндөр насны;
- хөдөлмөрийн чадвар алдсаны;
- тэжээгчээ алдсаны гэсэн төрлүүдтэй байхаар хуульчилжээ.

Дээрх тэтгэвэр авагч иргэдийн орлогын эх үүсвэр нь Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хуульд заасны дагуу үүсч байгаа билээ. Нэгэнт байнгын тогтвортой орлоготой байх тул Банк, эрх бүхий хуулийн этгээдийн мөнгөн хадгаламж, мөнгөн хөрөнгийн шилжүүлэг, зээлийн үйл ажиллагааны тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.1 дэх хэсэг, мөн хуулийн 20 дугаар зүйл, Иргэний хуулийн 451 дүгээр зүйлд тус тус заасны дагуу зээлийн гэрээ байгуулах эрх үүсэж байгаа болно. Хуулийн энэхүү зохицуулалтад зээлийн гэрээ байгуулах эрхтэй эсэх болон зээлийн гэрээний нийтлэг зохицуулалтуудыг л тусгасан байна.

Тэтгэврийн зээлийн гол зорилго нь өндөр настай иргэдийн нийгмийн баталгааг хангахад чиглэсэн байдаг билээ. Энэхүү зорилгыг баталгаажуулж хууль тогтоогчийн зүгээс “Ахмад настны тухай хууль”-ийн 8 дугаар зүйлийн 8.3-т “Ахмад настны орлогын баталгааг хангах зорилгоор тэтгэврийн хэмжээг хүн амын амьжиргааны доод түвшин, хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээ болон инфляцийн өөрчлөлтийг харгалзан Засгийн газар тухай бүр нэмэгдүүлнэ” гэж хуульчилж өгсөн. Цаашлаад ахмад настны нийгмийн баталгааг хангахад дан ганц орлогыг нэмэгдүүлэхээс гадна зээлийн хүүг багасгах шаардлагатай.

Гэвч дээр дурдсанчлан зээлийн хүүг банк өөрөө тогтооно гэж хуульчилж өгсөн байх тул ахмад настны тэтгэврийн зээлийн хүүг багасгахын тулд Банкны тухай хуулийн 10 дугаар зүйлд нэмэлт оруулах зайлшгүй шаардлагатай байна гэж үзлээ.

ХУУЛЬ САНААЧЛАГЧ